Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2025/299

13.2.2025

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2025/299,

31. oktoober 2024,

millega täiendatakse krüptovaraturge käsitlevat Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2023/1114 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, milles käsitletakse krüptovarateenuste osutamise järjepidevust ja korrapärasust

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 2023. aasta määrust (EL) 2023/1114, mis käsitleb krüptovaraturge ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 ning direktiive 2013/36/EL ja (EL) 2019/1937, ([1]) eriti selle artikli 68 lõike 10 kolmandat lõiku,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2554 ([2]) artiklites 11 ja 12 on sätestatud nõuded, mida kohaldatakse finantssektori ettevõtjate, sealhulgas krüptovarateenuse osutajate IKT-süsteemidega seotud reageerimise ja taastamise, varunduspõhimõtete ja -menetluste ning ennistamise ja taastamise menetluste ja meetodite suhtes. Komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2024/1774 ([3]) täpsustatakse finantssektori ettevõtjate, sealhulgas krüptovarateenuse osutajate IKT talitluspidevuse põhimõtete komponente, IKT talitluspidevuse kavade testimist ning IKT reageerimis- ja taastekavade komponente. Käesoleva määrusega täiendatakse määruse (EL) 2022/2554 ja delegeeritud määruse (EL) 2024/1774 sätteid seoses krüptovarateenuste osutamise järjepidevuse ja korrapärasusega.

(2) Oma teenuste osutamisel võivad krüptovarateenuse osutajad kasutada hajusraamatut, mille üle neil puudub kontroll, sealhulgas loatut hajusraamatut. Sellisel juhul ei pruugi nad olla võimelised tagama oma teenuste korrapärasust ja järjepidevust olukorras, kus teenusehäired on tingitud selliste hajusraamatute toimimisega seotud probleemidest. Selleks et vähendada turu volatiilsust, millel võib olla kahjulik mõju sellistest teenusehäiretest mõjutatud klientidele, peaksid krüptovarateenuse osutajad käsitlema oma talitluspidevuse põhimõtetes ka meetmeid, millega tagada klientide ja muude väliste sidusrühmade õigeaegne teavitamine. Selline teavitamine peaks hõlmama klientidele kõnealuste häirete kohta olulise ja õigeaegse teabe andmist, sealhulgas pidevat ajakohase olekuteabe andmist, kuni häire on kõrvaldatud ja teenused taastatud. Kui teave teenusehäire põhjustanud loatu hajusraamatu oleku kohta ei ole krüptovarateenuse osutajale hõlpsasti kättesaadav, peaks asjaomane krüptovarateenuse osutaja edastama ajakohastatud teabe klientidele ja muudele sidusrühmadele, sealhulgas pädevatele asutustele, parimal võimalikul viisil, tagamaks, et klientidel ja sidusrühmadel oleks selliste häirete kohta võimalikult põhjalik teave.

([1]) ELT L 150, 9.6.2023, lk 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2554, mis käsitleb finantssektori digitaalset tegevuskerksust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1060/2009, (EL) nr 648/2012, (EL) nr 600/2014, (EL) nr 909/2014 ja (EL) 2016/1011 (ELT L 333, 27.12.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj).

([3]) Komisjoni 13. märtsi 2024. aasta delegeeritud määrus (EL) 2024/1774, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2022/2554 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks IKT-riski juhtimise vahendid, meetodid, protsessid ja põhimõtted ning lihtsustatud IKT-riski juhtimise raamistik (ELT L, 2024/1774, 25.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1774/oj).

(3) Selleks et vältida väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning idufirmadele ebaproportsionaalse halduskoormuse tekitamist, peaksid krüptovarateenuse osutajad oma talitluspidevuse põhimõtete kehtestamisel saama arvesse võtta nende osutatavate teenuste mahtu, laadi ja ulatust. See tähendab, et krüptovarateenuse osutajad peaksid oma talitluspidevuse erinõuded kindlaks määrama usaldusväärse enesehindamise alusel, tuginedes mitmele kriteeriumile, nii et neil oleks võimalik rakendada selliseid talitluspidevuse põhimõtteid, mis vastavad nende teenuste turumõjule. Enesehindamisel tuleks peale lisas loetletud asjaolude võtta arvesse ka muid tegureid, mis võivad krüptovarateenuse osutajale mõju avaldada.

(4) Käesolev määrus põhineb Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) poolt komisjonile esitatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõul.

(5) Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve on korraldanud avalikud konsultatsioonid käesoleva määruse aluseks olevate regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu kohta, analüüsinud võimalikke seonduvaid kulusid ja kasu ning küsinud nõu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1095/2010 ([4]) artikli 37 kohaselt loodud väärtpaberituru sidusrühmade kogult,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „kriitilise tähtsusega või oluline funktsioon“ – määruse (EL) 2022/2554 artikli 3 punkti 22 määratluse kohane kriitilise tähtsusega või oluline funktsioon;

b) „loatu hajusraamat“ – hajusraamatu eriliik, mille puhul ei kontrolli hajusraamatut ükski üksus ja DLT võrgusõlmi saab luua iga isik, kes täidab asjaomase hajusraamatu tehnilisi nõudeid ja protokolle.

Artikkel 2

Talitluspidevuse korra organisatsioonilised aspektid

1. Määruse (EL) 2023/1114 artikli 68 lõikes 7 osutatud talitluspidevuse põhimõtted peavad hõlmama kavasid, menetlusi ja meetmeid.

2. Krüptovarateenuse osutaja juhtorgan koostab ja kinnitab määruse (EL) 2023/1114 artikli 68 lõikes 6 osutatud ülesannete täitmise raames kavad, menetlused ja meetmed, mis moodustavad talitluspidevuse põhimõtted. Krüptovarateenuse osutaja juhtorgan vastutab talitluspidevuse põhimõtete rakendamise ja selle eest, et nende tulemuslikkus vaadatakse läbi vähemalt üks kord aastas.

3. Krüptovarateenuse osutaja tagab, et talitluspidevuse põhimõtete kõigi muudatuste korral edastatakse neid käsitlev teave tõhusate sidekanalite kaudu kõigile asjaomastele sisetöötajatele.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1095/oj).

Artikkel 3

Talitluspidevuse põhimõtted

1. Määruse (EL) 2023/1114 artikli 68 lõikes 7 osutatud talitluspidevuse põhimõtetega tagatakse, et krüptovarateenuse osutajad käsitlevad nõuetekohaselt häireid põhjustavaid intsidente või toimimisprobleeme, mis on seotud nende ärifunktsioonide täitmiseks kriitilise tähtsusega süsteemidega, ning need põhimõtted sätestatakse püsival andmekandjal.

2. Krüptovarateenuse osutaja talitluspidevuse põhimõtted peavad hõlmama kõike järgmist:

a) talitluspidevuse põhimõtete kohaldamisala, sealhulgas seotud piirangud ja väljajätmised, mis tuleb katta talitluspidevuse kavade, menetluste ja meetmetega;

b) talitluspidevuse kavade aktiveerimise kriteeriumide kirjeldus, sealhulgas eskalatsioonimenetlused kuni juhtorgani tasandini;

c) krüptovarateenuse osutaja juhtimist ja organisatsiooni, sealhulgas töötajate rolle ja kohustusi käsitlevad sätted, millega tagatakse piisavad vahendid kõnealuste põhimõtete tulemuslikuks rakendamiseks;

d) sätted, millega tagatakse kooskõla üldiste talitluspidevuse kavade ja IKT talitluspidevuse kavade ning IKT reageerimis- ja taastekavade vahel, millele on osutatud delegeeritud määruse (EL) 2024/1774 artiklites 24 ja 26.

Artikkel 4

Talitluspidevuse kava

1. Määruse (EL) 2023/1114 artikli 68 lõikes 7 osutatud talitluspidevuse põhimõtete rakendamiseks koostavad krüptovarateenuse osutajad talitluspidevuse kavad. Talitluspidevuse kavades nähakse ette menetlused, mis on vajalikud järgmise kaitsmiseks ja vajaduse korral taastamiseks:

a) kliendi andmete konfidentsiaalsus, terviklus ja kättesaadavus;

b) krüptovarateenuse osutajate ärifunktsioonide, tugiprotsesside ja teabevarade kättesaadavus.

2. Talitluspidevuse kavad peavad sisaldama järgmist:

a) kriitilise tähtsusega ja oluliste funktsioonide toimimisega seotud erinevad võimalikud negatiivsed stsenaariumid, sealhulgas olukord, kus süsteemid, töötajad, tööruumid, välistarnijad või andmekeskused ei ole kättesaadavad või kriitilise tähtsusega andmed ja dokumendid lähevad kaotsi või neid muudetakse;

b) häireid põhjustava intsidendi korral järgitavad menetlused ja põhimõtted, sealhulgas:

   i) meetmed, mis tuleb võtta kriitilise tähtsusega või oluliste funktsioonide taastamiseks;

   ii) tähtajad, mille jooksul need kriitilise tähtsusega või olulised funktsioonid tuleb taastada;

   iii) taastekünnise eesmärgid;

   iv) teenuste taastamise maksimaalne aeg;

c) menetlused ja põhimõtted krüptovarateenuste osutamiseks kasutatavate ärifunktsioonide varusüsteemidesse üleviimiseks;

d) oluliste äriandmete, sealhulgas vajalikke kontakte hõlmava ajakohase teabe varundamine, et tagada krüptovarateenuse osutaja sisemine ning krüptovarateenuse osutaja ja tema klientide vaheline teabevahetus;

e) menetlused klientide ja muude väliste sidusrühmade, sealhulgas pädevate asutuste õigeaegseks teavitamiseks.

3. Sellise loatu hajusraamatuga seotud häirete korral, mida krüptovarateenuse osutaja kasutab oma teenuste osutamisel, hõlmavad lõike 2 punktis e osutatud teavitused järgmist teavet:

a) aeg, millal teenused eeldatavasti taastuvad;

b) häireid tekitava intsidendi põhjused ja mõju;

c) klientide nimel hoitava raha ja krüptovaraga seotud riskid;

d) meetmed, mida krüptovarateenuse osutaja kavatseb võtta loatu hajusraamatuga seotud häire korral.

Kui kõnealune teave ei ole krüptovarateenuse osutajale hõlpsasti kättesaadav, edastab krüptovarateenuse osutaja klientidele ja sidusrühmadele, sealhulgas pädevatele asutustele, esimeses lõigus osutatud teabega seotud ajakohastatud teabe parimal võimalikul viisil.

4. Talitluspidevuse kavades nähakse ette menetlused, mida kohaldatakse edasiantud kriitilise tähtsusega või oluliste funktsioonide häirete kõrvaldamiseks, muu hulgas juhul, kui need kriitilise tähtsusega või olulised funktsioonid ei ole enam kättesaadavad.

Artikkel 5

Talitluspidevuse kava korrapärane testimine

1. Krüptovarateenuse osutajad testivad artiklis 4 osutatud talitluspidevuse kavade toimimist realistlike stsenaariumide alusel. Sellise testimisega kontrollitakse krüptovarateenuse osutaja suutlikkust häireid põhjustavatest intsidentidest taastuda ja teenuste osutamist jätkata kooskõlas artikli 4 lõike 2 punktiga b.

2. Krüptovarateenuse osutajad testivad talitluspidevuse kavasid ühe korra aastas, võttes arvesse järgmist:

a) lõikes 1 osutatud testimise tulemused;

b) kõige hiljutisem ohuteadmus;

c) varasematest sündmustest õpitu;

d) asjakohasel juhul muudatused artikli 4 lõike 2 punktis b osutatud taaste-eesmärkides, sealhulgas taasteaja ja taastekünnise eesmärkides;

e) muutused ärifunktsioonides.

3. Krüptovarateenuse osutaja vormistab testimise tulemused kirjalikult ning esitab need oma juhtorganile ja talitluspidevuse kavades osalevatele tegevusüksustele.

4. Krüptovarateenuse osutaja tagab, et talitluspidevuse kavade testimine ei takista nende teenuste tavapärast toimimist.

Artikkel 6

Keerukuse ja riskiga seotud kaalutlused

1. Talitluspidevuse põhimõtete, sealhulgas kavade, menetluste ja meetmete kehtestamisel võtavad krüptovarateenuse osutajad arvesse suureneva keerukuse või riski aspekte, sealhulgas järgmist:

a) pakutavate krüptovarateenuste liik ja ulatus;

b) mil määral tuginevad krüptovarateenuse osutaja teenused loatule hajusraamatule;

c) häirete võimalik mõju krüptovarateenuse osutaja tegevuse järjepidevusele ja tema teenuste kättesaadavusele.

2. Lõike 1 kohaldamisega seoses hindab krüptovarateenuse osutaja igal aastal ise oma teenuste mahtu, laadi ja ulatust. Krüptovarateenuse osutaja tugineb enesehindamisel lisas loetletud kriteeriumidele ja mis tahes muudele kriteeriumidele, mida krüptovarateenuse osutaja peab asjakohaseks.

Artikkel 7

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 31. oktoober 2024

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

LISA

Krüptovarateenuse osutaja enesehindamise kriteeriumid

a) Krüptovarateenuse osutaja laad järgmiste elementide põhjal:

   i) määruse (EL) 2023/1114 IV lisas osutatud klass;

   ii) krüptovara kauplemisplatvormil kauplemiseks kättesaadava krüptovara keskmine likviidsustase või turusügavus, kui see on asjakohane;

   iii) krüptovarateenuse osutaja roll finantssüsteemis, sealhulgas see, kas krüptovarateenuse osutaja korraldab krüptovara kauplemisplatvormi ja kas tema platvormil kaubeldava krüptovaraga kaubeldakse ka muudel krüptovara kauplemisplatvormidel.

b) Krüptovarateenuse osutaja suurus, hinnates tema mõju turgude nõuetekohasele toimimisele, tuginedes vastavalt vajadusele järgmistele elementidele:

   i) kas krüptovarateenuse osutaja kvalifitseerub oluliseks määruse (EL) 2023/1114 artikli 85 tähenduses;

   ii) nende riikide arv, kus krüptovarateenuse osutaja tegutseb;

   iii) klientide arv;

   iv) aktiivsete kasutajate arv;

   v) hoiul oleva krüptovara väärtus;

   vi) krüptovara kauplemisplatvormi tehingute maht;

   vii) klientide nimel tehtud krüptovaraülekannete arv;

   viii) klientide nimel täidetud korralduste arv.

c) Krüptovarateenuse osutaja keerukus, hinnates vastavalt vajadusele järgmisi elemente:

   i) krüptovarateenuse osutaja omandi- ja juhtimisstruktuur ning tema organisatsiooniline, tegevuslik, tehniline, füüsiline ja geograafiline korraldus;

   ii) krüptovarateenuse osutaja tegevuse edasiandmise määr ja eelkõige see, kas edasi on antud mõni kriitilise tähtsusega või oluline tegevusfunktsioon;

   iii) teenuste osutamisel kasutatavate hajusraamatute (DLT) arv ja liik;

   iv) nende DLT võrgusõlmede arv, mida krüptovarateenuse osutaja korraldab ühes või mitmes hajusraamatus;

   v) krüptovarateenuse osutaja kasutatavate ja hoitavate nutilepingute arv ja liik;

   vi) kuidas tagatakse kliendi krüptograafiliste privaatvõtmete või muude krüptovarale juurdepääsu vahendite turvaline hoidmine;

   vii) tarkvara- ja riistvarapõhiste kolmanda isiku hallatavate rahakottide või selliste rahakottide kasutamine, mis kaitsevad krüptograafilisi võtmeid mitut usaldusisikut kasutades.

Punkti b alapunktide iii–viii kohaldamisega seoses kasutab krüptovarateenuse osutaja enesehindamisel üheaastase vaatlusperioodi keskmist päevast näitajat.